

Особливості підготовки управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції України

Калініченко Б.М., студент 7 КМ 2-А курсу 7 групи ННІ №4 НАВС.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри управління та роботи з персоналом Національної академії внутрішніх справ **Пелагеша О.Г.**

Результативність, ефективність і якість управлінських рішень досягаються тільки за умови дотримання певної послідовності їх підготовки, прийняття та реалізації (виконання). Підготовка управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції являє собою важливий етап управлінської діяльності, реалізація якого вимагає від суб'єкту управління глибоких теоретичних знань, управлінського досвіду, навичок і творчості. Від належно організованої процедури підготовки управлінських рішень залежить реалізація наступних його стадій, зокрема прийняття та виконання.

Процедуру підготовки управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції можна визначити як повторювану сукупність послідовно здійснюваних стадій (етапів, операцій), які складають її сутність та слугують основою для наступного прийняття та виконання управлінських рішень. Повторюваність та послідовність здійснюваних дій під час підготовки управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції (етапів, операцій) полягає у тому, що цей процес являє собою замкнений цикл. Тобто заключний етап фактично є етапом усвідомлення нової проблеми, і даний процес проходить ті самі етапи вирішення нової проблеми. Адже вирішення проблеми є джерелом нових проблем.

В науковій літературі з управління виділяють різні стадії (етапи, процедури, операції) підготовки управлінських рішень.

Так, В.М.Плішкін, розглядаючи підготовку та прийняття управлінського рішення як одну стадію, до основних її елементів (етапів) відносить: 1) діагноз стану системи та керованого об'єкта; виявлення, усвідомлення та формулювання проблеми; постановка мети; 2) висунення управлінських гіпотез; 3) оперування інформацією (збирання, обробка, аналіз, оцінка управлінських гіпотез); 4) підготовка (розробка) варіантів рішення; 5) оцінка варіантів рішень, вибір оптимального варіанту; 6) оформлення вибраного варіанта у вигляді проекту рішення; 7) погодження проекту рішення із зацікавленими особами; 8) обговорення проекту рішення; 9) прийняття рішення (надання рішенню юридичної сили); 10) доведення рішення до виконавців (організаторів виконання). Звідси можна зробити висновок, що вчений до стадій підготовки управлінських рішень відносить перші п'ять, інші п'ять до процедури прийняття управлінського рішення.

О.М.Бандурка, також, розглядаючи процедуру підготовки і прийняття управлінських рішень, як одну стадію управлінського процесу, визначає такі її етапи: 1) одержання інформації - включає її збирання, обробку або систематизацію, тобто поміщення до різних зведень, таблиць, обліків; 2) аналіз інформації.

На думку В.В.Конопльова, незалежно від виду чи форми діяльності підрозділу, характеру вирішуємої проблеми, оперативної обстановки, сил та засобів, які можна буде залучити до підготовки управлінського рішення, вона, тобто підготовка обов'язково повинна пройти певну процедуру (стадії). До них ми відносимо: 1) визначення проблемних ситуацій; 2) прогнозування; 3) планування; 4) обговорення можливих (альтернативних) варіантів управлінських рішень; 5) оформлення управлінського рішення; 6) погодження управлінського рішення; 7) доопрацювання проекту управлінського рішення.

Перейдемо до безпосереднього дослідження виділених стадій процедури підготовки управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції. Для ефективного функціонування системи органів Національної поліції необхідним є постійний моніторинг її існуючого стану, оцінка та діагностика виникаючих проблем та актуальних питань зовнішньо-адміністративної та внутрішньо-організаційної їх діяльності.

Для вироблення обґрунтованого та ефективного управлінського рішення необхідно уявити майбутній стан системи та керованого об'єкта, явища, процесу, що потребує відповідного прогнозу. Прогнозування, як одна із стадій процедури підготовки управлінських рішень в діяльності поліції виконує ряд функцій, які можна звести у три групи: орієнтовні, нормативні та попереджувальні. Так, орієнтовні функції прогнозу виявляються у визначенні певним органом управління реалістичних напрямів діяльності та вибіркового підході до інформації. Нормативні функції

прогнозу полягають у тому, що він завжди містить певні показники і норми, котрі не тільки допомагають реалізовувати прогностичну модель, але й захищають орган управління від виявів суб'єктивізму в його діяльності. Сутність прогностичних функцій полягає у тому, що вони попереджають суб'єктів управлінських рішень про можливі та реальні відхилення об'єкта від прогностичної моделі, дозволяють аналізувати фактори й причини впливів на керовану систему, здійснювати необхідні заходи щодо приведення останньої в бажаний стан. Таким чином, інформація про майбутнє, яка міститься в прогнозах, є однією з підстав повноцінної підготовки управлінських рішень.

Однією із стадій процедури підготовки управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції є планування, яке є основою правильної організації всього процесу управління. Воно повинно здійснюватися комплексно, як самим органом Національної поліції, так і підпорядкованими йому підрозділами. Планування дає можливість систематично і детально працювати над підготовкою проектів управлінських рішень, всебічно враховувати всі фактори, що впливають на їх зміст, а також пропозиції та зауваження, що надходять. Планування підготовки прийняття управлінських рішень особливо актуальне для такого їх різновиду, як нормативно-правові акти, що пов'язано із оновлення відомчої нормативної бази, приведенням її у відповідність, як до чинного законодавства, так і до законодавства Європейського Союзу, що повинно передбачатися в щорічних планах нормотворчої роботи органів Національної поліції.

Після того як визначено проблемні ситуації, спрогнозовано можливий ефект від їх вирішення, сплановано певні дії, суб'єкт управління переходить до розробки варіантів (альтернатив) управлінських рішень, всебічної оцінки кожного з них та вибору найефективнішого.

Загалом для безпосереднього процесу вироблення альтернатив характерні декілька ознак. По-перше, це неформальний обмін думками. У неофіційній обстановці люди говорять про справи, про стосунки, й відтак непомітно і надійно поширюється відповідний тип стосунків. По-друге, усна інформація та обмін думками завжди ефективніші, ніж письмові оголошення, навчальні плакати тощо.

Після того, як із декількох варіантів вибирається один, найбільш оптимальний починається наступна стадія, яка носить назву - оформлення управлінського рішення. Поки рішення не оформлене належним чином, воно продовжує залишатися результатом свідомо-вольової діяльності осіб, які беруть участь у підготовці управлінського рішення. Належне оформлення управлінського рішення є результатом прояву владного волевиявлення суб'єкта управлінських відносин.

Для визначення доцільності прийняття управлінського рішення, його обґрунтованості та відповідності чинному законодавству, відповідним підзаконним нормативно-правовим, управлінським рішенням, які були прийняті до цього здійснюється його погодження як в органах Національної поліції (посадовими особами, які відповідно до їх компетенції займаються питаннями порушеними в управлінському рішенні), яке можна назвати внутрішнім, так і зовнішнє, яке здійснюється за межами органів Національної поліції. Масштаби погодження можуть бути різними в залежності від об'єму і змісту управлінського рішення, сфери його дії, кола відносин, які ним регулюються.

Погодження управлінського рішення дає можливість врахувати думки інших служб і підрозділів, діяльність яких пов'язана з вирішенням питань суміжних або аналогічних тим, які викладені в ньому. В результаті погодження досягається необхідна одноманітність у регулюванні аналогічних питань, встановлюються чіткі межі регулювання і попереджається „втручання” в компетенцію суміжних підрозділів. І хоча інколи погодження уповільнює, а подекуди ускладнює роботу над управлінським рішенням, воно необхідне для попередження помилок в майбутньому.

Наступною та останньою стадією процедури підготовки управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції є доопрацювання проекту управлінського рішення. Так, після отримання відгуків, які повинні бути повними, аргументованими і обґрунтованими, орган, який підготував проект управлінського рішення, розглядає їх, доопрацьовує проект рішення, тобто проводить його кінцеве редагування. Важливе значення для зацікавленого органу чи підрозділу має врахування його пропозицій та зауважень. Однак, відсутність правового механізму захисту їх інтересів інколи призводить до ігнорування останніх.

Наприкінці зазначимо, процедура підготовки управлінських рішень в діяльності органів Національної поліції є комплексним процесом, що тісно пов'язаний із налагодженням загальної організації управління. Звідси, визначальними повинні стати вимоги щодо посилення обґрунтованості управлінських рішень та відповідності їх демократичним принципам, широкого залучення громадськості до їх розробки. З цієї метою необхідними вбачаються зміна традиційної

системи підготовки управлінських рішень, які стосуються широкого кола фізичних чи юридичних осіб, тобто, які є нормативними на предмет залучення до їх підготовки широких мас громадськості та засобів масової інформації.